

Adatok a Szigetköz flórájához*

KEVEY BALÁZS és ALEXAY ZOLTÁN[†]

PANNON Agrártudományi Egyetem, Mosonmagyaróvár

[†] Kazinczy Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola, Győr

Kivonat: A Szigetközben mintegy fél évszázadon át nem végeztek részletes flórakutatást. Jelen közleményünkkel e hiányt szeretnénk részben pótolni, melyben két évtizedes kutatómunkánk legfontosabb eredményeit összegeztük. A felsorolt 61 növényfajból egy az Alföld flórávidékére (Eu-pannonicum), kettő a Kis-Alföld flórajárására (Arrabonicum), 15 pedig a Szigetközre jelent új előfordulást. Jelentős még az a 14 növényfaj, melyek szigetközi előfordulását a múlt század óta csak most sikerült megerősíteni. Ezek az adatok azt bizonyítják, hogy a napjainkban erősen pusztuló, szegényedő szigetközi flóra még mindig tartogat a botanikusok és természetvédők számára meglepetéseket.

A Szigetközben hosszú ideig nem végeztek részletes flórakutatást. *Zólyomi (1937)* és *Polgár (1941)* flóraműve után az első komoly közleményt *Werner (1990)* dolgozata jelenti, melyben a szerző mintegy húsz éves munka legfontosabb eredményeit ismerteti. Több mint két évtizede kutatja a Szigetköz élővilágát Alexay Zoltán, majd a botanikai felmérésbe 1980-ban Kevey Balázs is bekapcsolódott. 1984-től gyakran közös terepbejárásokat is végeztünk. E kutatómunka eredményeit szeretnénk jelen közleményünkben a botanikusok és természetvédők számára közkinccsé tenni, azonban a szűkre szabott terjedelem miatt csak legértékesebb adatainkat ismertetjük. Ezzel is szeretnénk hozzájárulni az egyre gyorsabban pusztuló, szegényedő szigetközi flóra alaposabb feltárásához, továbbá segítséget nyújtani mindazoknak, akik e táj megmentésén fáradoznak.

Itt mondunk köszönetet azon kutatóknak, akik egyrészt közöletlen adataikat önzetlenül rendelkezésre bocsátották, másrészt pedig egyes terepbejárásainkon - mint résztvevők - segítettek munkánkat: *Csiba László, Czimmer Gyula, Szinetár Csaba, Werner Ervin.*

* Elhangzott Mosonmagyaróvárott 1992 június 25-én a Szigetközi Tudományos Napok rendezvényén.

A fajok felsorolása Soó (1964-1980) sorszámai szerint történik.

P 10. Equisetum fluviatile: Hédervár "Vadaskerti-erdő" (A-K); Tejfalusziget "Zátonyi-Dunaág" (A). További 6 lelőhelyet ismertet Polgár (1941: 223.). Mindenütt csak néhány tő!

P 12. Equisetum hiemale: Ásványráró "Rárói-erdő" (K); Dunakiliti "Jánosi-erdő" (Kevey 1983: 19.); Győr "Püspök-erdő" (A-K); Kunsziget "Öreg-erdő" (K). Werner (1990: 20.) további hét helyről említi. A Szigetközre új!

P 20. Ophioglossum vulgatum: Kisbajcs "Csápolnok" (A); Rajka "Diós" (K). Wierzbicki (in Zólyomi 1937: 170.) közelebbi lelőhelymegjelölés nélkül hozza a Szigetközéből, míg Peck (1878: 42.) egyetlen konkrét lelőhelyet említi. A múlt század óta tehát csak most került ismét elő. Csak egy-egy kis folt!

P 37. Thelypteris palustris: Darnózseli "Kimlei-sarok" (Cs-K); Mosonmagyaróvár "Parti-erdő" (Kárpáti I. ined.: 1957., Alexay 1982: 62, Werner 1982: 82.). Polgár (in Zólyomi 1937: 183.) egyetlen helyről közli, ahol mi is megtaláltuk: Halászi "Malomszer = Kálnoki-erdő = Kerekszigeti-láp" (W-A-K).

P 41. Athyrium filix-femina: Ásványráró "Rárói-erdő" (K); Hédervár "Vadaskerti-erdő" (K); Mosonmagyaróvár "Parti-erdő" (K). Mindenütt csak néhány tő. A Szigetközre új!

P 50. Dryopteris filix-mas: Ásványráró "Rárói-erdő" (K); Hédervár "Vadaskerti-erdő" (K); Mosonmagyaróvár "Lóvári-erdő" (K). További egyetlen adatot említi Werner (1990: 20.), ahol szintén sikerült megtalálni: Mosonmagyaróvár "Bordacsi-erdő" (K). Mindenütt csak néhány tő. A Szigetközre új!

P 52. Dryopteris carthusiana: Ásványráró "Rárói-erdő" (K); Hédervár "Vadaskerti-erdő" (K); Mosonmagyaróvár "Lóvári-erdő" (K); Sérfenyősziget "Vágott-erdő" (K). Werner (1982: 82, 1990: 21.) további 3 lelőhelyet sorol fel. Mindenütt néhány tő, illetve kis populáció. A Szigetközre új!

P 53. Dryopteris dilatata: Ásványráró "Rárói-erdő" (K); Hédervár "Vadaskerti-erdő" (K). Werner (1990: 21.) egyetlen adatot említi. Mindenütt csak néhány tő. A Szigetközre új!

11. Actaea spicata: Bezenye "Császár-karós" (Kevey 1988: 96.). Eddig csak egyetlen lelőhelyről volt ismert (vö.: Zólyomi 1937: 185., Werner 1990: 21.), ahol mi is láttuk: Halászi "Derék-erdő" (A-K).

30. Clematis recta: Ásványráró "Rárói-erdő" (K); Bezenye "Nagy-erdő" (K); Feketeerdő "Házi-erdő" (K); Győrladamér "Somos-erdő" (A-K); Győrzámoly "Tölös-erdő" (K); Halászi "Agg-erdő" (K), "Derék-erdő" (K), "Sziget-erdő" (K); Hédervár "Zsejkei-erdő" (K); Kimle "Novákszigeti-erdő" (K); Kúnsziget "Öreg-erdő" (K); Máriakálnok "Ásvány-hát" (K), "Mosoni-erdő" (K); Mosonmagyaróvár "Lóvári-erdő" (K), "Parti-erdő" (K), "Sziget-erdő" (K), "Zug-erdő" (K); Püski "Salamon-erdő" (K); Rajka "Középső-erdő" (K), "Zapp-erdő" (K); Sérfenyősziget "Vágott-erdő" (K); Vének "Somos-erdő" (K). A Szigetközben eddig csak 4 helyről ismertük (vö.: Peck 1878: 58., Polgár 1941: 265.).

32. Clematis integrifolia: Ásványráró "Jánosmajor" (Sz); Mecsér "a falu és Lickópuszta között" (Sz). A Szigetközéből Peck (1878: 58.) óta nem közölték.

46. Ranunculus lingua: Vámoszabadi "a Vámosimajor melletti csatornában" (A). A Szigetközből eddig csak 3 helyről közölték (vö.: *Peck 1878: 59., Polgár 1941: 267.*).

47. Ranunculus sceleratus: Ásványráró "Madarász-sziget" (K), "Nagy-sziget" (K), Öntési-tó" (K); Cikolasziget "Hajós-sziget" (K), "Jakab-sziget" (K); Dunakiliti "Szárz-erdő" (K), Ujmérés" (K); Győrzámoly "Medvei-erdő" (K); Halászi "Kerekszigeti-láp" (A-K); Hédervár "Vadaskerti-erdő" (K); Kisbodak "Alsó-sziget" (K), Pálfi-erdő" (K); Lipót "Harmadik-erdő" (K), "Örök-sziget és Új-sziget között" (K); Mosonmagyaróvár "Parti-erdő" (A-K). A Szigetközből eddig csak *Peck (1878: 59.)* közölt egyetlen konkrét lelőhelyet, míg *Polgár (1941: 267.)* az Alsó-Szigetközből hozza közelebbi megjelölés nélkül.

73. Ceratophyllum submersum: Halászi "Kerekszigeti-láp" (A-K). Eddig csak *Polgár (1941: 264.)* említette egyetlen helyről!

92. Sorbus torminalis: Bezenye "Nagy-erdő" (K); Halászi "Derék-erdő" (K). Mindkét helyen csak alacsony cserjealakban él. A Szigetközre új!

262. Ribes nigrum: Ásványráró "az Öntési-tótól keletre levő Nagy-Duna melletti Felső-Helena-szigeten" (K), "a Laci-szigettől északra levő Nagy-Duna melletti szigeten" (K), a "Laci-sziget és az Öreg-Árva-sziget közötti szigeten" (K); Cikolasziget "a Fácán-sziget északi sarkán levő zátonyon" (K); Doborgazsziget "Kormostól északra a Nagy-Duna egyik szigetén" (K); Hédervár "a műúttól északra levő égeresben" (K); Lipót "az Örök-sziget és a Nagy-Duna közötti szigeten" (K); Rajka "Tilos-erdő". A Szigetközből eddig csak egyetlen helyről közölték (vö.: *Neilreich 1866: 233., Peck 1878: 58.*), s a múlt század óta csak most került ismét elő!

426. Chamaenereion angustissimum: Dunakiliti "a hajózsilip mellett" (K); Vének "Varasd" (A-K). További négy adatot említ *Polgár (1941: 296.)* és *Werner (1990: 22.)*.

445. Acer tataricum: Darnózseli "Zseli-erdő" (K). A Szigetközből eddig csak *Peck (1878: 63.)* közölte Magyaróvár környékéről, így a múlt század óta csak most került újra elő!

460 Vitis silvestris: Ásványráró "Rárói-erdő" (*Alexay-Kevey in Kevey 1988: 96.*); Cikolasziget "Hajós-sziget" (K); Győrladamér "Somos-erdő" (*Alexay-Kevey in Kevey 1990: 86.*); Győrzámoly "Tölös-erdő" (K); Halászi "Agg-erdő" (*Kevey 1990: 86.*), "Derék-erdő" (*Kevey 1988: 96.*), "Malom-szer = Kerekszigeti-láp" (*Alexay-Kevey in Kevey 1988:96.*); Hédervár "Zsejkei-erdő" (K); Kimle-Novákpuszta "a Malom-sziget Lickópuszta felé eső részének galériaerdejében" (Sz); Kunsziget "Öreg-erdő" (K); Mecsér "Dinnyés = Sziget-erdő" (K); Vámoszabadi "Kalacs: a műúttal párhuzamos erdei út mellett" (A); Vének "Somos-erdő" (A-K). *Peck (1878: 63. sub Vitis vinifera)*, *Zólyomi (1937: 186.)*, *Polgár (1941: 290.)*, *Terpó (1962: 136.)* és *Werner (1990: 22.)* további kilenc erdőből hozza. Ezek közül az alábbi helyeken láttuk: Kunsziget "Tátai-erdő" (K); Mosonmagyaróvár "Parti-erdő" (A-K).

517. Libanotis pyrenaica: Bezenye "Nagy-erdő" (K); Halászi "Derék-erdő" (W); Mosonmagyaróvár "Parti-erdő" (K). *Peck (1878: 57.)* és *Polgár (in Zólyomi 1937: 188.)* további két adatot említ.

586. Adoxa moschatellina: Dunakiliti "Külső-Jegenyés: a Görgetegi-Duna mellett" (K). Csak egyetlen, mintegy 30 főből álló kis populáció. A Szigetközre új!

643. *Geranium sibiricum*: Hédervár (Csapody I. in Soó 1980: 76., Csapody I. in Priszter 1985: 48.) "Vadaskerti-erdő" (A-Cs-K); Kimle "Novákszigeti-erdő" (K). Adventív faj, terjedőben van, bár az országban eddig csak két helyről közölték (vö.: Soó: 1966: 581.). A Kisalföldre (Arrabonicum) új!

687. *Callitriche cophocarpa*: Mosonmagyaróvár "Parti-erdő" (K). További két adatot hoz Polgár (1941: 289.).

689. *Fraxinus excelsior*: Rajkától Vénekig az erdőkben mindenütt gyakori. A *Fraxinus angustifolia* ssp. *pannonica* 50-es években történő felfedezésekor úgy vélték, hogy *Fraxinus excelsior* az Alföldön nem él. A Szigetközben azonban a *Fraxinus excelsior* a *Fraxinus angustifolia* ssp. *pannonica*-t helyettesíti (vö.: Kevey 1985: 156.), ezért a korábbi irodalmakban szereplő *Fraxinus excelsior* adatok mind érvényesek.

690. *Fraxinus angustifolia* ssp. *pannonica*: Győr "Püspök-erdő" (K); Kunsziget "Miklósmajori-dűlő" (A-K). A Szigetközben csak ez a két előfordulás tekinthető biztosnak!

700. *Gentiana pneumonanthe*: Kisbajcs "Csápolnok" (A); Vámoszabadi "Vörös-rét" (A). Polgár (1941: 303.) és Werner (1990: 23.) további négy lelőhelyről tesz említést.

704. *Nymphoides peltata*: Dunaremete (A); Győr "Nagybácsa" (A); Kisbajcs "Kisbajcsi-tó" (A), "a Szavai-csatorna kiöntéseiben" (A); Lipót "Holt-Duna" (A). Ebenhöch (1874: 118.), Peck (1878: 54.) és Polgár (1941: 303.) további négy adatot említ. Ezek közül az alábbi erősíthetjük meg: Dunasziget "Dunaszegi-tó" (A).

707. *Vinca minor*: Győrladamér "Somos-erdő" (K); Halászi "Agg-erdő" (K). Werner (1990: 23.) további három helyről közli. A Szigetközre új!

764. *Ajuga reptans*: Győr "Püspök-erdő" (K); Mosonmagyaróvár "Bordacsi-erdő" (K), "Lóvári-erdő" (K), "Város-karós" (K). Peck (1878: 55.) és Zólyomi (1937: 188.) további két adatot hoz. Az előbbi a fent említett lelőhelyekkel megerősítést nyert!

765. *Ajuga genevensis*: Cikolasziget "hullámtéri legelőn" (Cz); Feketeerdő "Házi-erdő" (K); Kisbodak "hullámtéri legelőn" (Cz); Mosonmagyaróvár "Lóvári-erdő" (K), "Parti-erdő" (K). Eddig csak Peck (1878: 55.) közölte Magyaróvár környékéről! A múlt század óta csak most került ismét elő!

936. *Pedicularis palustris*: Dunaszeg "Hosszú-rétek" (A); Győrladamér "Gyűrűs-puszta: Kerék-tó" (A); Lipót "Lipóti-rét" (A); Tejfalusziget "a Zátonyi-Duna mellett" (A). A Szigetközre új!

1058. *Cardamine amara*: Ásványráró "Dani-sziget" (K), "Senki-sziget és Árvasziget között" (K); Cikolasziget "Jakab-sziget" (K), "Ilona-sziget" (K); Doborgazsziget "Kormos" (K), "Vörös-fűzes" (K); Kisbodak "Öreg-sziget" (K); Lipót "Örök-sziget és Új-sziget között" (K). További egyetlen adatot említ Polgár (1941: 272.).

1061. *Dentaria bulbifera*: Mosonmagyaróvár "Lóvári-erdő" (Borsos O. BPU). Többszöri alapos keresés után sem találtuk. Valószínűleg kipusztult! A Szigetközre új!

1119. *Viola alba*: Máriakálnok "Mosoni-erdő" (K); Mosonmagyaróvár "Lóvári-erdő" (K), "Parti-erdő" (W). A Szigetközre új!

1302. *Echinops sphaerocephalus*: Győr-Nagybácsa "Fűgát" (A). Peck (1878: 51.), Polgár (1941: 332.) és Werner (1990: 24.) további hét lelőhelyet említ. Ezek közül az alábbi helyen láttuk: Mosonmagyaróvár "Lóvári-erdő" (A-K).

1324. *Cirsium palustre*: Darnózseli "Kimlei-sarok" (Cs-K). *Werner (1990: 24.)* további két helyről említi, ahol mi is megtaláltuk: Halászi "Kerekszigeti-láp" (A-K); Mosonmagyaróvár "Parti-erdő" (A-K). A Szigetközre új!

1477. *Stellaria nemorum*: Doborgazsziget "Kormostól északra a Nagy-Duna egyik zátonyán" (K). Csak egyetlen 1/4 m²-es kis foltban! Bizonyára a Duna mentén vándorolt ide. Az Alföld flóraidékére (Eupannonicum) új!

1642. *Carpinus betulus*: Ásványráró "Rárói-erdő" (*Kevey 1990: 89.*); Bezenye "Császár-karós" (*Kevey 1983: 21.*), "Nagy-erdő" (*Kevey 1983: 21.*); Feketeerdő "Házi-erdő" (*Kevey 1986: 2.*); Hédervár "Vadaskerti-erdő" (*Alexay in Kevey 1990: 89., Werner 1990: 25.*); Mosonmagyaróvár "Lóvári-erdő" (*Kevey 1983: 21.*), "Május 1.-liget" (*Kevey in Kevey-Czímber 1984: 244.*); Vének "Somos-erdő = Vénéki-erdő" (*Alexay-Kevey in Kevey 1990: 89.*). *Peck (1878: 48.)*, *Zólyomi (1937: 184.)* és *Werner (1990: 25.)* összesen további nyolc helyről közli. Ezek mindegyikén - részben utóbbi kutató útmutatásával - sikerült megtalálnunk: Halászi "Agg-erdő" (K), "Derék-erdő" (*Kevey 1986: 2.*), "Sziget-erdő" (K); Mosonmagyaróvár "Bordacsi-erdő" (K), "Legelő-erdő" (K), "Város-karós" (K); Rajka "Felső-erdő" (*Kevey 1986: 2.*), "Középső-erdő" (K).

1759. *Majanthemum bifolium*: Bezenye "Császár-karós" (K), "Nagy-erdő" (K); Dunakiliti "Jánosi-erdő" (K), "Öreg-sziget" (K); Halászi "Agg-erdő" (K); Kimle "Novákszigeti-erdő" (A-K); Mosonmagyaróvár "Lóvári-erdő" (K); Rajka "Középső-erdő" (K); Sérfenyősziget "Vágott-erdő" (K). *Neilreich (1866: 57.)*, *Peck (1878: 46.)*, *Zoltán (1904: 71.)* és *Zólyomi (1937: 183.)* további négy helyről említi. Ezek közül az alábbi előfordulásokat erősíthetjük meg: Feketeerdő "Házi-erdő" (K); Halászi "Derék-erdő" (K); Mosonmagyaróvár "Parti-erdő" (K).

1784. *Iris spuria*: Vámoszabadi "a falutól délnyugatra levő nemes nyárasban" (A). A Szigetközre új!

1785. *Iris sibirica*: Dunaszeg "Hosszú-rétek" (A); Győr "Püspök-erdő" (A-K), "Bácsai-rét" (A); Győrladamér "Gyűrűspusztá" (A); Kisbajcs "Csápolnok" (A). *Peck (1878: 46.)*, *Polgár (1941: 246.)* és *Werner (1990: 25.)* további hat lelőhelyet sorol fel.

1811. *Cephalanthera damasonium*: Győr "Püspök-erdő" (A-K); Győrzámoly "Tölös-erdő" (K); Vámoszabadi "a falutól délnyugatra levő nemes nyárasban" (A); Vének "Somos-erdő" (A). *Peck (1878: 47.)*, *Polgár (1941: 247.)* és *Werner (1990: 26.)* további 16 helyről említi. Ezek közül az alábbi helyen láttuk: Rajka "Felső-erdő" (K).

1812. *Cephalanthera longifolia*: Győrladamér "régikavicsbánya" (A); Kisbajcs "Csápolnok" (A); Vámoszabadi "a falutól délnyugatra levő nemes nyárasban" (A); Vének "Somos-erdő" (A). *Werner (1982: 81., 1990: 26.)* további hat lelőhelyet sorol fel. Ezek közül az alábbi helyen láttuk: Mosonmagyaróvár "Bordacsi-erdő" (K). A Szigetközre új!

1813. *Epipactis palustris*: Dunasziget "a sportpálya szélén" (K); Győrladamér "a régi kavicsbányánál" (A); Lipót "a gátórház mellett" (A). *Peck (1878: 47.)* és *Werner (1990: 26.)* további négy adatot említ. A múlt század óta csak most került ismét elő!

1815. *Epipactis microphylla*: Bezenye "Császár-karós" (*Kevey 1990: 92.*). *Werner (1990: 26.)* újabb két helyről közli. A Kis-Alföld flórajárására (Arrabonicum) új!

1817. Epipactis helleborine: Ásványráró "Rárói-erdő" (K); Feketeerdő "Faluerdő" (K), "Házi-erdő" (K); Győr "Püspök-erdő" (A-K); Győrzámoly "Tölös-erdő" (A); Halászi "Derék-erdő" (Kevey 1986: 2), "Sziget-erdő" (K); Hédervár "Károly-erőrtől nyugatra a Mosoni-Duna melletti galériaerdőben" (Sz); Kunsziget "Öreg-erdő" (K), "Tátai-erdő" (K); Mecsér "a falu melletti galériaerdőben" (Sz); Mosonmagyaróvár "Zug-erdő" (K); Püski "Salamon-erdő" (K); Sérfenyősziget "Vágott-erdő" (K); Vámoszabadi "a falutól délnyugatra levő nemes nyárasban" (A); Vének "Somos-erdő" (A). Peck (1878: 47.) és Werner (1990: 26.) 17 helyről közli. Ezek közül az alábbi helyeken láttuk: Bezenye "Császár-karós" (K), "Nagy-erdő = Paraszt-erdő" (K); Dunakiliti "Jánosi-erdő" (K); Hédervár "Vadaskerti-erdő" (K); Mosonmagyaróvár "Bordacsi-erdő" (K), "Legelő-erdő" (K), Lóvári-erdő" (A-K), "Parti-erdő" (K), "Város-karós" (A-K); Rajka "Felső-erdő" (K). Érdekes, hogy gyakorisága ellenére több mint egy évszázadon át senki sem közölte a Szigetközben!

1819. Listera ovata: Bezenye "Nagy-erdő" (K); Cikolasziget "Nyáras-sziget" (K); Gyórladamér "a régi kavicsbányánál" (A); Halászi "Derék-erdő" (Alexay in Kevey 1986: 2.); Mosonmagyaróvár "Legelő-erdő" (K), "Parti-erdő" (K); Vámoszabadi "Szilfás" (A). Peck (1878: 47.), Zólyomi (1937: 184.) és Werner (1990: 26.) további 15 lelőhelyet említ. Ezek közül az alábbi helyen láttuk: Mosonmagyaróvár "Lóvári-erdő" (A-K).

1820 Neottia nidus-avis: Bezenye "Császár-karós" (K), "Nagy-erdő" (K); Dunakiliti "Jánosi-erdő" (Kevey 1985: 157.); Feketeerdő "Házi-erdő" (Kevey 1985: 157.); Halászi "Agg-erdő" (K), "Derék-erdő" (A-K); Mosonmagyaróvár "Lóvári-erdő" (A-K), "Parti-erdő" (A-K); Rajka "Felső-erdő" (Kevey 1985: 157.); Sérfenyősziget "Vágott-erdő" (K). Korábban csak Peck (1878: 47.) közölte Magyaróvár környékéről. Werner (1990: 26.) a Felső-Szigetközben gyakorinak tartja, viszont az Alsó-Szigetközben nem került elő!

1827. Platanthera bifolia: Ásványráró "Rárói-erdő" (A-K); Halászi "Derék-erdő" (Alexay-Kevey in Kevey 1986: 2.); Vének "Somos-erdő" (A). Peck (1878: 47.) és Werner (1990: 26.) további 21 lelőhelyet sorol fel. Ezek közül az alábbi helyeken láttuk: Dunakiliti "Jánosi-erdő" (K); Feketeerdő "Házi-erdő" (K); Hédervár "Vadaskerti-erdő" (K); Mosonmagyaróvár "Bordacsi-erdő" (K), "Lóvári-erdő" (A-K); Rajka "Felső-erdő" (K).

1836. Orchis morio: Tejfalusziget "a Zátonyi-Duna mellett" (A). Peck (1878: 47.) és Werner (1990: 27.) összesen hat lelőhelyet említ. Ezek közül az alábbi helyről ismerjük: Halászi "Halászi-rét" (A). A múlt század óta csak most került ismét elő!

1837. Orchis coriophora: Tejfalusziget "A Zátonyi-Duna mellett" (A). További két adatot említ Peck (1878: 47.) és Werner (1990: 27.). A múlt század óta tehát csak most került ismét elő!

1838. Orchis ustulata: Halászi "Derék-erdő" (Alexay in Kevey 1986: 2.); Tejfalusziget "a Zátonyi-Duna mellett" (A). Peck (1878: 47.) és Werner (1982: 82, 1990: 27.) további öt lelőhelyet sorol fel. Ezek közül az alábbi helyen láttuk: Halászi "Halászi-legelő" (A). A múlt század óta e faj is csak a közelmúltban került újra elő!

1841. *Orchis militaris*: Cikolasziget "Nyáras-sziget" (A); Doborgazsziget "hullám-
téri fenyves" (A); Győrladamér "régi kavicsbánya" (A); Halászi "Derék-erdő" (*Alexay-
Kevey in Kevey 1986: 2.*); Tejfalusziget "a Zátónyi-Duna mellett" (A). *Peck (1878: 47.)*,
Polgár (1941: 247.) és *Werner (1990: 27.)* összesen 15 helyről hozza. Ezek közül az
alábbi lelőhelyeket ismerjük: Bezenye "Császár-karós" (K); Feketeerdő "Házi-erdő"
(K); Mosonmagyaróvár "Lóvári-erdő" (A-K), "Parti-erdő" (A-K), "Város-karós" (A-K).

1842. *Orchis purpurea*: Halászi "Derék-erdő" (*Alexay-Kevey in Kevey 1986: 2.*);
Kunsziget "Öreg-erdő" (K). *Neilreich (1866: 63.)*, *Peck (1878: 47.)*, *Polgár (1941: 247.)*
és *Werner (1990: 27.)* további kilenc lelőhelyet említ. Ezek közül az alábbi helyeken
láttuk: Ásványráró "Rárói-erdő" (A-K); Bezenye "Császár-karós" (K); Feketeerdő
"Házi-erdő" (K); Halászi "Agg-erdő" (K); Mosonmagyaróvár "Lóvári-erdő" (A-K),
"Parti-erdő" (A-K).

1845. *Orchis laxiflora ssp. palustris*: Dunaszeg "Hosszú-rétek" (A); Győr-
Nagybácsa "Fügát" (A); Kisbajcs "Csápolnok" (A); Vének "nedves réteken" (*Alexay
1982: 61.*). *Werner (1990: 27.)* egy 1877-ből származó feljegyzésre hivatkozik, így több
mint 100 év után csak most került újra elő!

1848. *Dactylorhiza incarnata*: Dunaszeg "Hosszú-rétek" (A); Győrladamér "Gyű-
rűpuszta: Kerék-tó" (A), "a régi kavicsbányánál" (A); Győrzámoly "Patkányospuszta"
(A); Kisbajcs "Csápolnok" (A); Lipót "a gátórház mellett a Holt-Dunát kísérő réten"
(A); Tejfalusziget "a Zátónyi-Duna mellett" (A); Vámoszabadi "a postaút mellett" (A),
"Vörös-rét" (A). *Polgár (1941: 247.)* és *Werner (1990: 27.)* további öt adatot említ.

1879. *Eriophorum angustifolium*: Ásványráró "Kucsér" (A), "a nádtelep mögött"
(A), "Jánosmajortól a töltés felé vezető út mellett" (A); Dunaszeg "Hosszú-rétek" (A);
Győrladamér "Gyűrűpuszta: Kerék-tó" (A). Eddig csak *Polgár (1941: 237.)* közölte
egyetlen helyről.

1932. *Carex digitata*: Bezenye "Császár-karós" (*Kevey 1990: 93., Werner 1990:
27.*); Mosonmagyaróvár "Lóvári-erdő" (K). További négy adatot hoz *Werner (1990:
27.)*. *Wierzbicki (1820: 232.)* óta csak most került újra elő!

1947. *Carex pseudocyperus*: Halászi "Sziget-erdő" (K); Hédervár "Vadaskerti-
erdő" (A-K); Mosonmagyaróvár "Kálnok-szeg" (K). *Zólyomi (1937: 183.)* és *Werner
(1990: 28.)* további négy helyről közli. Ezek közül az alábbi helyeken láttuk: Halászi
"Kálnoki-erdő = Kerekszigeti-láp" (A-K); Mosonmagyaróvár "Parti-erdő" (A-K).

2082. *Calamagrostis canescens*: Ásványráró "Rárói-erdő" (K); Darnózseli "Kimlei-
sarok" (Cs-K); Hédervár "Vadaskerti-erdő" (K); Mosonmagyaróvár "Parti-erdő" (A-K).
Zólyomi (1937: 183.) és *Polgár (1941: 230.)* további három helyről említi. Ezek közül az
alábbi helyen sikerült megtalálnunk: Halászi "Kálnoki-erdő = Kerekszigeti-láp" (A-K).

2136. *Arum alpinum*: Ásványráró "Rárói-erdő" (K); Bezenye "Kis-erdő" (K),
"Nagy-erdő" (K); Darnózseli "Kimlei-sarok" (K); Dunakiliti "Heléna" (K), "Jánosi-erdő"
(K), "Öreg-sziget" (K); Dunaszeg "Akali" (K); Halászi "Agg-erdő" (K), "Kányás" (W-
K); Hédervár "Park-erdő" (K), "Vadaskerti-erdő" (K), "Zsejkei-erdő" (K); Kimle "No-
vákszigeti-erdő" (K); Kisbodak "Alsó-sziget" (K), "Pálfi-erdő" (K); Máriakálnok "Ás-
vány-hát" (K), "Kálnoki-Dunaág" (K), "Óvári-rév" (K); Mosonmagyaróvár "a Halászihoz
vezető híd mellett" (Cz), "Kálnoki-rév" (K), "a Lajta torkolatánál" (K), "Óvári-park"

(K); Püski "Salamon-erdő" (K); Rajka "Diós" (K), "Felső-erdő" (K), "Középső-erdő" (K), "Felső-Körte-erdő" (K). További négy lelőhelyet sorol fel *Terpó* (1973: 235.).

A fent felsorolt 61 növényfaj közül a *Stellaria nemorum* az Alföld flóraidéjére (Eupannonicum), míg a *Geranium sibircum* és az *Epipactis microphylla* a Kis-Alföld flórajárására (Arrabonicum) jelent új előfordulást. További 15 faj (*Equisetum hiemale*, *Athyrium filix-femina*, *Dryopteris filix-mas*, *Dryopteris carthusiana*, *Dryopteris dilatata*, *Sorbus torminalis*, *Adoxa moschatellina*, *Fraxinus angustifolia* ssp. *pannonica*, *Vinca minor*, *Pedicularis palustris*, *Detaria bulbifera*, *Viola alba*, *Cirsium palustre*, *Iris spuria*, *Cephalanthera longifolia*) a Szigetközben korábban nem került elő. Jelentős még az a 14 növényfaj (*Ophioglossum vulgatum*, *Clematis integrifolia*, *Ribes nigrum*, *Acer tataricum*, *Ajuga genevensis*, *Epipactis palustris*, *Epipactis helleborine*, *Neottia nidus-avis*, *Platanthera bifolia*, *Orchis morio*, *Orchis coriphora*, *Orchis ustulata*, *Orchis laxiflora* ssp. *palustris*, *Carex digitata*), melyek szigetközi előfordulását a múlt század óta csak az utóbbi időben sikerült megerősíteni, azaz a kérdéses faj *Alexay*, *Kevey* és *Werner* publikációin kívül más irodalmakban nem szerepelt. Itt ajánljuk a tisztelt olvasók figyelmébe *Werner* (1990) dolgozatát, melyben még több jelentős növényelőfordulás található, mint jelen közleményünkben. Ezek után bátran kijelenthetjük, hogy a pusztuló szigetközi flóra még mindig tartogat a botanikusok számára meglepetéseket.

Rövidítések

A	= Alexay ined.
BPU	= Egyetemi Botanikuskert Herbárium, Budapest
Cs	= Csiba ined.
Cz	= Czimmer ined.
ined.	= ineditum (kiadatlan közlés)
K	= Kevey ined.
Sz	= Szinétár ined.
W	= Werner ined.

Data on the flora of Szigetköz (Region in North-West Hungary)

B. KEVEY and Z. ALEXAY

Summary

In the Szigetköz detailed research of flora has not been carried out for about half a century. Present paper in which the most important results of our two-decade research work are summarized is intended to be a stop-gap publication. Out of the 61 plant species listed one represents new occurrence for the flora region of the Great Hungarian Plain (Eupannonicum), two for the flora district of the Little Plain (Arrabonicum) and fifteen for the Szigetköz. Also, important are the 14 plant species whose occurrence in the Szigetköz has not until now been confirmed since the last century. These data prove that the flora of Szigetköz which shows a serious decline still has surprises in store for the botanists and protectors of nature.

Irodalom

- Alexay, Z. (1982): Szigetköz. Ember és táj. - Budapest.
- Ebenhöch, F. (1874): A megye viránya. - In: Győr megye és város egyetemes leírása (Szerk.: Fehér I.), 97-132. - Budapest.
- Kevey, B. (1983, 1985, 1988, 1990): Adatok Magyarország flórájának és vegetációjának ismeretéhez II. - Bot. Közlem. 70: 19-23.; III. - Bot. Közlem. 72: 155-158.; IV. - Bot. Közlem. 74-75 (1987-1988): 93-100.; V. Bot. Közlem. 76 (1989): 83-96.
- Kevey, B. (1986): A Szigetköz ősi növényvilága. A Derék-erdő. - Búvár 1986/8: 2-4.
- Kevey, B. - Czímber Gy. (1984): A mosonmagyaróvári "Május 1.-liget" kapcsolata a Szigetköz természetes növénytakarójával. - Agrártudományi Egyetem, Keszthely. A Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Kar Közleményei 26: 235-255.
- Neilreich, A. (1866): Aufzählung der in Ungarn und Slavonien bisher beobachteten Gefäßpflanzen nebst einer pflanzengeographischen Uebersicht. Zweiter Theil: Familien, Gattungen und Arten der Flora von Ungarn und Slavonien. - Wien.
- Peck, I. Á. (1878): A megye viránya. - In: Mosonymegye monographiája (Szerk.: Major P.), 42-68. - M.-óvár.
- Polgár, S. (1941): Győrmege flórája. - Bot. Közlem. 38: 201-352.
- Priszter, Sz. (1985): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve VII. - Budapest.
- Soó, R. (1964, 1966, 1968, 1970, 1973, 1980): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve I-VI. - Budapest.
- Terpó, A. (1962): A Ribes vulgare Lam. magyarországi előfordulásáról. - Kertészeti és Szőlészeti Főiskola Évkönyve 26: 123-143.
- Terpó, A. (1973): Kritische Revision der Arum-Arten des Karpatenbeckens. - Acta Bot. Hung. 18: 215-255.
- Werner, E. (1982): Méhbangó a Szigetközben. - Élet és Tudomány 37/3: 80-82.
- Werner, E. (1990): A Felső-Szigetköz néhány botanikai értéke. - Mosonmagyaróvári Kossuth L. Gimn. Évk. 1989-1990: 20-29.
- Wierzbicki, P. (1820): Flora Mosoniensis (kézirat).
- Zoltán, V. (1904): Győr viránya. - Győr.
- Zólyomi, B. (1937): A Szigetköz növénytan kutatásának eredményei. - Bot. Közlem. 34: 169-192.

A szerzők levélcíme - Address of the authors:

Alexay Zoltán: Győr, Németh L. u. 29. H-9026

Kevey Balázs: Pécs, Felsőmalom u. 16/1. H-7621

